Становище

От: доц. д-р Маргарита Николова Чешмеджиева

Относно: дисертационен труд за придобиване на образователната и научна степен **„ДОКТОР”**

Област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки

Професионално направление: 3.6. Право

Докторска програма: **„Административно право и административен процес”**

Автор на дисертационния труд: **Ивалина Светли Маринова**, докторант в задочна форма на обучение към секция „Публичноправни науки”, Институт за държавата и правото при Българска академия на науките

Тема на дисертационния труд: **„Материалноправни и процесуалноправни аспекти на Закона за достъп до обществена информация“**

Научен ръководител: проф. д.ю.н. Дарина Зиновиева

Основание за представяне на становището: участие в състава на научно жури, определено със Заповед № РД-09-44/01.04.2026 г. на Директора на Института за държавата и правото при Българска академия на науките.

I. Общи данни за процедурата и докторанта.

Процедурата е открита и се провежда съгласно изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за прилагането му и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в Института за държавата и правото при Българска академия на науките.

Ивалина Светли Маринова е зачислена за докторант в задочна форма на обучение по докторска програма „Административно право и административен процес“, професионално направление 3.6 Право, в секция „Публичноправни науки” на ИДП при БАН през 2021 г., с научен ръководител проф. д.ю.н. Дарина Зиновиева. Докторантката е отчислена с право на защита през 2026 г. Трудът е обсъден и насочен за публична защита на заседание на секция „Публичноправни науки“. Ивалина Маринова има три публикации, които показват, че научните интереси и резултати от дейността й са станали публично достояние

на научните и специализираните среди. Докторантката е представила всички необходими документи, свързани с процедурата по защита на дисертационния труд.

За изготвяне на становището са ми предоставени: автобиография, заповед за зачисляване на докторанта, справка за получени кредити по време на обучението, дисертационен труд, автореферат, заповед за отчисляване с право на защита, списък и копия на научните публикации на Маринова, свързани с темата на дисертационния труд, декларация за оригиналност на труда.

II. Обща характеристика на дисертационния труд и приносни моменти.

Дисертационният труд се състои от въведение, четири глави, заключение, интернет източници, литература, списък на цитираната съдебна практика, публикации по темата на дисертацията и участие в научни форуми. Общият обем на изследването е 184 страници. Библиографията включва 60 заглавия, от които 37 на кирилица и 23 на латиница. В труда са включени 12 таблици и 8 фигури, което показва стремеж към съчетаване на класическия юридически анализ с емпиричен и статистически подход. Структурата на дисертационния труд е добре обмислена и логически последователна.

Представеният на нашето внимание труд е сериозно научно изследване и отговаря на минималните изисквания и стандарти за академично изследване. Темата на изследването е актуална, тъй като правото на достъп до обществена информация е едно от основните средства за гарантиране на прозрачност, отчетност и контрол върху дейността на администрацията. Правото на достъп до обществена информация създава условия за граждански контрол върху администрацията, за публичност при вземането на решения и за ограничаване на възможностите за непрозрачност и злоупотреба с власт. В този смисъл изследването е актуално не само от гледна точка на административноправната теория, но и от гледна точка на практическото функциониране на публичната администрация.

Актуалността на изследването се обуславя и от връзката между достъпа до обществена информация и електронното управление, тъй като в условията на дигитализация и постепенно навлизане на изкуствения интелект в публичния сектор, традиционното разбиране за достъп до информация се разширява. Адмирации заслужава включването на правно-социологическо изследване. Чрез него докторантката търси отговор на въпроса как правото на достъп до обществена информация се възприема и използва от гражданите. Това придава на труда по-голяма практическа стойност.

С разработката, Ивалина Маринова показва способност за обработване на научна литература, анализ на нормативни текстове и съдебна практика. Докторантката добросъвестно е изследвала и анализирала основните трудовете на други учени, свързани с темата на изследваната проблематика, които е цитирала коректно. Дисертационният труд е написан на добър юридически език. Правилно се борави с терминологичния апарат.

Основните и най-съществени научни и научно-приложни резултати и приноси на представения дисертационен труд, могат да бъдат представени по следния начин:

1. Дисертационният труд представя актуален и систематизиран анализ на въпросите по прилагането на Закона за достъп до обществена информация и на практиката на административните съдилища и Съда на Европейския съюз през последните години.

2. Изследването изяснява съвременното състояние и динамиката в развитието на достъпа до информация, като разкрива неговата връзка с информационните технологии, електронното управление и отворените данни.

3. Приносен характер има разглеждането на достъпа до информация в областта на околната среда и здравния сектор, включително в контекста на пандемията COVID-19, като са отчетени както материалноправните, така и процесуалноправните аспекти на проблематиката.

4. В труда се обосновава тезата за достъпа до информация като фактор за повишаване на ефективността и ефикасността на административните органи и като средство за превенция на корупционни практики.

5. Значим принос представлява проведеното емпирично изследване относно възприятията и удовлетвореността на гражданите от достъпа до обществена информация. То позволява да се направят практически изводи относно действието на закона и възможностите за неговото усъвършенстване.

6. Положително следва да се оцени формулирането на предложения и изводи, насочени към усъвършенстване на нормативната уредба и административната практика, особено в условията на информационно общество и дигитализация.

7. Дисертационният труд има значение не само за административноправната теория, но и за практиката на административните органи, съдилищата, неправителствения сектор и гражданите, които упражняват правото си на достъп до обществена информация.

Представеният автореферат е в обем от 36 страници и отговаря на установените изисквания. Авторефератът отразява коректно съдържанието на дисертационния труд, като отразява основните резултати и дава ясна представа за приносите в него.

III. Критични бележки и препоръки.

Към труда могат да се отправят някои бележки и препоръки, които не намаляват неговата обща положителна оценка.

Бих препоръчала да бъдат формулирани по-конкретни предложения de lege ferenda за оптимизиране на действащото законодателство относими към разглежданата материя, така че тяхната практическа приложимост да се открои още по-убедително.

Имайки предвид полезността на представеното изследване, както за теорията, така и за практиката препоръчвам трудът да бъде публикуван.

IV. Заключение.

Представеният за защита пред научно жури дисертационен труд на тема **„Материалноправни и процесуалноправни аспекти на Закона за достъп до обществена информация“** съдържа научно-приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговаря на изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България и Правилника за прилагане на ЗРАСРБ за придобиване на образователната и научна степен „доктор”.

Предвид изложеното, ще гласувам положително и предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор” по професионално направление 3.6. Право, докторска програма „Административно право и административен процес” на **Ивалина Светли Маринова.**

04 май 2026 г. Изготвил становището:

доц. д-р Маргарита Чешмеджиева

OPINION

By: Assoc. Prof. Dr. Margarita Nikolova Cheshmedzhieva

Subject: Dissertation submitted for the award of the educational and scientific degree "Doctor"

Field of higher education: 3. Social, Economic and Legal Sciences

Professional field: 3.6 Law

Doctoral programme: "Administrative Law and Administrative Procedure"

Author of the dissertation: Ivalina Svetli Marinova, part-time doctoral student at the "Public Law Studies" Section, Institute for the State and the Law at the Bulgarian Academy of Sciences

Topic of the dissertation: "Substantive-Law and Procedural-Law Aspects of the Access to Public Information Act"

Scientific supervisor: Prof. Darina Zinovieva, D.Sc. (Law)

Grounds for submission of this Opinion: participation as a member of the scientific jury appointed by Order No. RD-09-44/01.04.2026 of the Director of the Institute for the State and the Law at the Bulgarian Academy of Sciences.

I. General information on the procedure and the doctoral student.

The procedure has been opened and is being conducted in accordance with the requirements of the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria Act, the Regulations for its implementation, and the Rules on the Terms and Procedure for the Acquisition of Scientific Degrees and for Holding Academic Positions at the Institute for the State and the Law at the Bulgarian Academy of Sciences.

Ivalina Svetli Marinova was enrolled in 2021 as a part-time doctoral student in the doctoral programme "Administrative Law and Administrative Procedure", professional field 3.6 Law, at the "Public Law Studies" Section of the Institute for the State and the Law at the Bulgarian Academy of Sciences, under the scientific supervision of Prof. Darina Zinovieva, D.Sc. (Law). The doctoral student was discharged with the right to defend her dissertation in 2026. The work was discussed and admitted to public defence at a meeting of the "Public Law Studies" Section. Ivalina Marinova has three publications, demonstrating that her scientific interests and the results of her work have been made publicly available to the academic and specialised community. The doctoral student has submitted all the necessary documents relating to the dissertation defence procedure.

For the preparation of this Opinion, I have been provided with the following documents: curriculum vitae; order for enrolment of the doctoral student; certificate of credits obtained during the course of study; dissertation; abstract of the dissertation; order for discharge with the right to

defend; list and copies of Marinova's scientific publications related to the topic of the dissertation; and a declaration of originality of the work.

II. General characteristics of the dissertation and contributions.

The dissertation consists of an introduction, four chapters, a conclusion, internet sources, bibliography, a list of the cited case law, publications on the topic of the dissertation, and participation in scientific forums. The total volume of the study is 184 pages. The bibliography includes 60 titles, of which 37 are in Cyrillic and 23 in Latin script. The work includes 12 tables and 8 figures, which demonstrates an endeavour to combine classical legal analysis with an empirical and statistical approach. The structure of the dissertation is well-conceived and logically consistent.

The work submitted for our consideration is a serious scientific study and meets the minimum requirements and standards for academic research. The topic of the study is current and significant, since the right of access to public information is one of the principal means of ensuring transparency, accountability and control over the activity of the administration. The right of access to public information creates conditions for civic control over the administration, for publicity in decision-making, and for limiting the possibilities for opacity and abuse of power. In this sense, the study is relevant not only from the perspective of administrative-law theory, but also from the perspective of the practical functioning of public administration.

The relevance of the study is also determined by the relationship between access to public information and e-government, since in the context of digitalisation and the gradual introduction of artificial intelligence in the public sector, the traditional understanding of access to information is being expanded. The inclusion of a legal-sociological study deserves commendation. Through it, the doctoral student seeks to answer the question of how the right of access to public information is perceived and used by citizens. This gives the work greater practical value.

In preparing the dissertation, Ivalina Marinova demonstrates the ability to process scientific literature and to analyse statutory provisions and case law. The doctoral student has conscientiously examined and analysed the principal works of other scholars related to the subject matter of the research and has cited them correctly. The dissertation is written in good legal language. The relevant terminology is used properly.

The main and most substantial scientific and applied-scientific results and contributions of the dissertation submitted may be presented as follows:

1. The dissertation presents an up-to-date and systematised analysis of issues concerning the application of the Access to Public Information Act and the case law of the administrative courts and the Court of Justice of the European Union in recent years.
2. The study clarifies the current state and dynamics in the development of access to information, revealing its connection with information technologies, e-government and open data.
3. The examination of access to information in the environmental field and in the health sector, including in the context of the COVID-19 pandemic, has a contribution-related character, taking into account both the substantive-law and the procedural-law aspects of the issues under consideration.
4. The dissertation substantiates the thesis that access to information is a factor for improving the effectiveness and efficiency of administrative authorities and a means for preventing corrupt practices.
5. A significant contribution is the empirical study conducted on citizens' perceptions of and satisfaction with access to public information. It enables practical conclusions to be drawn concerning the operation of the law and the possibilities for its improvement.
6. The formulation of proposals and conclusions aimed at improving the statutory framework and administrative practice, particularly in the conditions of an information society and digitalisation, should be assessed positively.
7. The dissertation is of importance not only for administrative-law theory, but also for the practice of administrative authorities, courts, the non-governmental sector and citizens exercising their right of access to public information.

The submitted abstract of the dissertation comprises 36 pages and meets the established requirements. The abstract accurately reflects the content of the dissertation, presents the principal results and gives a clear understanding of the contributions contained therein.

III. Critical remarks and recommendations.

Some remarks and recommendations may be made with regard to the work, which do not diminish its overall positive evaluation.

I would recommend that more specific de lege ferenda proposals be formulated for optimising the legislation in force relating to the subject matter examined, so that their practical applicability may stand out even more convincingly.

Having regard to the usefulness of the study presented, both for theory and for practice, I recommend that the work be published.

IV. Conclusion.

The dissertation submitted for defence before a scientific jury on the topic “Substantive-Law and Procedural-Law Aspects of the Access to Public Information Act” contains applied-scientific results which constitute an original contribution to science and meets the requirements of the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria Act and the Regulations for the Implementation of the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria Act for the award of the educational and scientific degree “Doctor”.

In view of the above, I shall vote in favour and propose to the honourable scientific jury to award the educational and scientific degree “Doctor” in professional field 3.6 Law, doctoral programme “Administrative Law and Administrative Procedure”, to Ivalina Svetli Marinova.

04 May 2026 Prepared by:

Assoc. Prof. Dr. Margarita Cheshmedzhieva